

Od redakcji

Maria Stachnik

Redaktor prowadząca nr 7 „Biblioteki i Edukacji”

Początek XXI w. stanowi nowy etap w rozwoju cywilizacji, jakim jest faza społeczeństwa informacyjnego. Postęp techniki informatycznej, telekomunikacyjnej oraz rozwój multimedialnych zdominował także biblioteki. Wiadomo, że następują obecnie rewolucyjne zmiany nośników i form publikowanych dokumentów, a każda biblioteka stara się przyciągnąć czytelników i użytkowników ilością gromadzonych dokumentów, nieskończoną ilością tekstów i informacji publikowanych i dostępnych w sieci, Internecie i wreszcie tych posiadanych w chmurach.

Patrząc z tej perspektywy uświadamiamy sobie, że stereotypowe wyobrażenie o bibliotece i zawodzie bibliotekarza zdezaktualizowało się. Obecnie, w społeczeństwie wiedzy, czas w bibliotece zostaje coraz bardziej ograniczony do teraźniejszości. Zmienił się także czytelnik lub jeśli ktoś woli użytkownik bibliotek, który przychodzi i oczekuje natychmiastowej, kompetentnej odpowiedzi uwzględniającej wszelkie dostępne źródła. Biorąc pod uwagę powyższą sytuację należy zastanowić się nad paroma kwestiami.

Jakie kryteria muszą spełniać ludzie zatrudnieni w bibliotekach, starający się sprostać tym wymaganiom? Jakie są możliwości i sposoby przygotowania i wykształcenia kadry dla instytucji non profit jaką jest biblioteka? Czy istnieje jakaś cecha wyróżniająca, jakaś wiedza, praktyczna umiejętność, która definiowałaby zawód bibliotekarza w sposób ponadczasowy i uniwersalny?

Do podstawowych czynności w zawodzie bibliotekarza należą: gromadzenie, opracowywanie, udostępnianie i przechowywanie każdego rodzaju zbiorów bibliotecznych. Opierając się jakimkolwiek zmianom, te cechy szczególne stanowią podstawę pracy, działalności, kompetencji wpisanych w tę profesję.

W tym kontekście polecamy Państwu 7 numer czasopisma „Biblioteka i Edukacja”, którego tematem wiodącym jest *Kształcenie bibliotekarzy w Polsce i na świecie*. Mamy nadzieję, że poprzez opublikowane artykuły udało się nam przedstawić tę bardzo obszerną problematykę.

Artykuł Jerzego Krawczyka *Przyczynek do kształcenia bibliotekarzy w Krakowie w XX wieku (do lat siedemdziesiątych)* rozpoczyna tematykę poświęconą kształceniu bibliotekarzy w naszym kraju, związaną z najważniejszymi ośrodkami akademickimi przedwojennej Polski, jakimi była Warszawa, Kraków i Lwów. Autor przedstawił inicjatywy i formy kształcenia zaproponowane przez takie autorytety jak: Helena Radlińska, Józef Grycz, Edward Kuntze czy Aleksander Birkenmajer. W tekście scharakteryzowano najważniejsze formy edukacji bibliotekarzy. Szczególną uwagę poświęcono nauce zawodu w szkołach średnich i wyższych w Krakowie.

Kształcenie brokerów informacji w Polsce - w tak zatytułowanym artykule Agnieszki Tomasik przedstawiono krótką historię infobrokerstwa, wpływ rozwoju techniki informatycznej na proces gromadzenia, przetwarzania i udostępniania informacji. Tekst zawiera charakterystykę kompetencji i umiejętności osoby trudniącej się pozyskiwaniem informacji, a także informuje o ofercie edukacyjnej polskich uczelni kształcących przyszłych brokerów informacji.

Joanna Dziak poruszyła temat wpisujący się we współczesne oferty samokształcenia. W artykule *Program Erasmus jako sposób podnoszenia kompetencji bibliotekarzy na przykładzie Biblioteki Głównej Politechniki Śląskiej* przedstawiła perspektywy dla uczelni wyższych i ich bibliotek, które otwały programy unijne.

Belgia - jeden kraj - dwa systemy szkolnictwa: wpływ konfliktu językowego na politykę oświatową to artykuł Gabrieli Meinardi, którego celem jest przybliżenie i uwypuklenie specyfiki dwóch systemów kształcenia w dwóch strefach językowych - francuskiej i niderlandzkiej. Szczególną uwagę autorka poświęca systemowi kształcenia bibliotekarzy w tym kraju poprzez prezentację głównych ośrodków we wspólnocie francuskiej, które przygotowują studentów do zawodu bibliotekarza-dokumentalisty.

Artykuł Sławomira Sobczyka *Wydział Archiwistyki, Bibliotekoznawstwa i Muzealnictwa Uniwersytetu Jońskiego w Korfu - miejsce wszechstronnego kształcenia w dziedzinie bibliotekoznawstwa i informacji naukowej* poświęcony jest kształceniu greckich bibliotekarzy na Uniwersytecie Jońskim. W tekście autor zwrócił uwagę na programy studiów, które uwzględniają niezbędne w dobie społeczeństwa informacyjnego doskonałe przygotowanie informatyczne, a także podstawy prawne zarządzania informacją oraz prawo administracyjne Unii Europejskiej.

Ewa Piotrowska przedstawiła *Kształcenie akademickie bibliotekarzy w Afryce Subsaharyjskiej*. Rys historyczny oraz współczesne zagadnienia związane z edukacją bibliotekarzy na poziomie uniwersyteckim wraz z przedstawionymi przez autorkę programami i treściami kształcenia na kierunkach bibliotekarskich na wybranych uczelniach afrykańskich, to główna problematyka tego tekstu. Jak wygląda kształcenie akademickie bibliotekarzy w Afryce Subsaharyjskiej; jakie problemy muszą rozwiązywać placówki kształcące bibliotekarzy; na co osoby chcący pracować w bibliotekach mogą liczyć w krajach, w których kontekst kulturowy ma ogromne znaczenie? Odpowiedź na te i inne pytania związane z kształceniem bibliotekarzy i ich pracą w tej części świata znajdziecie państwo w powyżej zaanonsowanym artykule.

W części czasopisma poświęconej „Działalności edukacyjnej bibliotek” Renata Ciesielska-Kruczek w tekście *Biblioteka Uniwersytetu w Coimbrze* zaprezentowała największą i najbogatszą bibliotekę uniwersytecką w całym portugalskojęzycznym świecie. Krótka historia placówki poprzedza omówienie przez autorkę zbiorów oraz ofert elektronicznych źródeł informacji w centralnej bibliotece Uniwersytetu w Coimbrze oraz w trzech bibliotekach wydziałowych.

Daniel Ziarkowski w artykule *Informacja i jej rola w procesie kulturotwórczym* poświęcił uwagę informacji pojmowanej jako ważny czynnik cywilizacyjny. W tym znaczeniu informacja pełni rolę kulturotwórczą, edukacyjną, naukową. Ciągłe rosnąca rola informacji w życiu współczesnych społeczeństw sprawia, że media i biblioteka poprzez umiejętne selekcjonowanie i upowszechnianie informacji czynią z bibliotekarzy strażników kultury informacyjnej mającej wpływ na rozwój cywilizacji.

Kolejny dział „Biblioteki i Edukacji” zawiera relacje z wyjazdów szkoleniowych w ramach programu Erasmus+ oraz sprawozdania z odbytych konferencji. Marzena Błach opisuje szkolenie dla bibliotekarzy europejskich, przygotowane przez Bibliotekę Uniwersytecką w Liège, zatytułowane *Inicjatywy Open Access: od bibliotek do badań naukowych*.

W kolejnym sprawozdaniu przenosimy się do Turcji. Można zaryzykować stwierdzenie, że wraz z Ewą Piotrowską i Renatą Zając odkrywamy *Biblioteki w Stambule*.

Ośrodek wrocławski, a dokładniej Centrum Wiedzy i Informacji Naukowo-Technicznej Politechniki Wrocławskiej zorganizował konferencję, w której uczestniczyły Gabriela Meinardi i Maria Stachnik. W tekście relacjonują obrady XI edycji konferencji cyklu *Automatyzacja Bibliotek* pt. *Biblioteki nowej generacji - nowoczesne narzędzia, usługi, obszary współpracy*. Spotkanie miało miejsce w nowym, oddanym do użytku w 2014 roku, gmachu biblioteki.

Marzena Błach i Ewa Rudnicka zrelacjonowały obrady IX Konferencji cyklu *Zarządzanie i Organizacja Bibliotek*, która miała miejsce w Gdańsku od 14-15 maja 2015 r. Tematem wiodącym było *Zarządzanie zasobami niematerialnymi bibliotek w społeczeństwie wiedzy*.

Dzięki nieograniczonym czasowo i przestrzennie możliwościom, jakie daje pisanie, przenosimy się za sprawą Agnieszki Folgi i Joanny Kotakowskiej do Krakowa, by zapoznać się z relacją z III Międzynarodowej Konferencji Naukowej *Biblioteka w przestrzeni edukacyjnej. Projektowanie informacji*. Organizatorami tego wydarzenia, mającego miejsce w dniach 21-22 maja 2015 roku na Uniwersytecie Pedagogicznym im. Komisji Edukacji Narodowej, była Biblioteka Główna oraz Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa.

W dziale „Wydarzenia” Bartłomiej Duda w tekście *Qui scribit, bis legit - Kto pisze, jakby dwa razy czytał* opisuje konkursy literackie organizowane od 2010 roku przez Bibliotekę Główną Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie.

Numer zamyka tekst Piotra Milca *Noc w Bibliotece: kultura amerykańska*. Jest to relacja z imprezy zorganizowanej przez Bibliotekę Główną Uniwersytetu Pedagogicznego, która jest atrakcyjnym wydarzeniem wpisanym w życie Uczelni i jednocześnie sprawdzianem zdolności organizacyjnych oraz pomysłowości pracowników tej biblioteki.

W imieniu Autorów i redakcji czasopisma zachęcam do lektury, równocześnie dziękuję pani dr Joannie Kamińskiej, która recenzowała artykuły wiodącej części tematycznej. Wszystkim Osobom zaangażowanym w wydanie tego numeru składam serdeczne podziękowanie. Ponieważ numer 7 czasopisma ukazuje się w przededniu wakacji życzę naszym Czytelnikom udanego odpoczynku.